

طاشينك
ارمنيه يوتى غزرت
صاحبان: هارند هامورايان: ازوير

"TACHINK."
JOURNAL ARMENIEN
QUOTIDIEN POLITIQUE & LITTÉRAIRE
Imprimerie Mamourian
SMYRNE

10 ՓԱՐԱ

ԴԱՇԻՆԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԳԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	ՏՐԳ.	ՎԵՑ.	ԵՌ.
ԻԶՄԻՐ	80	40	207.72.
ԿՈՆՍՏԱՆՍ ԳՐԱԿԱՆ	108	54	7.72.
ՄԱՍԿՈՎ ԳՐԱԿԱՆ	25	13	30.

Նամակներ պէտք է ուղղել «ԴԱՇԻՆԿ»-ի
Խմբագրության
Rédaction du journal Arménien
«TACHINK»-Smyrne

Ձի հրատարակումը ձեռագիրները չեն վերադարձուրի

10 ՓԱՐԱ

ՀՐԱՏԱՐԱԿԱՆԱԿԱՆՈՒՄ

Կովկասահայոց Հրատարակչական Ընկերությունը վերականգնվելու և նոր գործունեություն հասնալիս է:

Այս լուրը թերթահայ գրականության շատ անդամներին համար չիս գիտեր ինչ խնդրական ու խնդիրն էր մեր աչքին:

Արարատի անդին կողմը գետ մարդիկ կը գտնուին որ գրականությունը ու գրականությանը գրողները, անոնց բարձրագույն ու բարձրագույն համարներն էին գրողները և գրողները ընդունակ կը հանդիսանան:

Մեզի երազել տուող երկրներ մը չէին:

Օտանական Մասնատարական հայտ կուրէն ի վեր մեր շատ մը ուրիշ պատանիներուն հետ թերթահայ մասնատարական կեցողներն մէջ ազգային հրատարակչական ընկերություն մը հիմնադրվելու մասին մեր տաճած յայտնի ալ խնդրել ստիպուեցան:

Գրականությունը մեր մէջ մասնատար է այսօր խնամակցանքներու անխնայ շահագործումին, կամ կուսակցական հեղինակին:

Հեղինակը, որ գտնի է իր գործերն հրատարակելու նիւթական միջոցներէն, ուրիշ ճոր չունի՝ եթէ ոչ քանի մը անգամ խնայելով ծախել գտնուի հանգիստը գրականահայ հրատարակչին, կամ պատկանելի աշխատ քաղաքական կուսակցական, որուն ամենագործողը ազգայնականներն իր համագործակցութեան ու խղճմանքին գրողները կրնայ ապահովել իրեն սակն յաջողութիւն:

Կը ծանոթանա մէկ քանի վարդապետներ, որ աչք վերջին կարգով գործերն չափելուն, ինչ որ չարիքներ գետ հիւսիսէ իրենց գրական տաղանդին վրայ:

Ազգային հրատարակչական ընկերություն մը միայն կուսակցական ու խոստովանական տեսակետներէ ու նկատմանէ բարձրանել գերծանքները անհաղթանակ թափելով անոնց վրայ մեր գրողներն ազատուելու նիւթական ու բարձրական տարանջատելով գրողներն ու անհաղթ շահագործողներն:

Ու տեսնու քան մերն է որ այս տեսակ ընկերություն մը չունենանք տակաւին Պոլսոյ կամ գէթ Իզմիրի պէս թերթահայ թափանցիկ ու յառաջդրած կեցողներ մը մէջ:

Կովկասահայ Հրատարակչական, իրաւ է որ, համազգային նկարագիր մը տանել պատճէ իր գործունեութեան վերջին շրջանին, ասանկերու տարբեր տուած, երբ գետ կախիկներն բաժնեցը չէր իջած իր գլխուն ու խափանած իր գործունեությունը: Չարանանի մէկ կամ երկու երկրորդ վերջին հրատարակություններուն շարքին երկրան: Բաշարկանի նորակներու հաւաքածոն գետն Բարիք, Համարածում Առաքելանի միջոցաւ, և գոր չի կրցու գործողարար հրատարակել կատարարական հրամանով իր աղբիւր մը ճիշտ աչք պահուն վրայ հասնելով:

Կենդանացի որ հիւս աչ, իր վերականգնությունն ու վերադարձը շարժումին մէջ, Կովկասահայ Հրատարակչական անունը, չի տարանջատել թերթահայ գրականությունը, որուն ստարակ ալ պիտի ուղի, անչուստ, վերադառնա:

Բայց ինքնին հասնալիս ու քնական է որ Կովկասահայ գրական երկունքը կազմէ Կովկասահայ Հրատարակչական հո-

գաճությունը գլխաւոր ու մեծագոյն տարրն է:

Թերթահայերն ալ ունենալու են իրենց Հրատարակչական, կամ Հայկական Միությունը, որ իր ծրարքին մէջ կարծես այս կետն ալ կանխատեսած է, ստանձնելու է Հրատարակչական գործը:

Եւ սակայն՝ ոչ միայն գրականությունը գործողութեան սկիզբն, կամ գալիս խոսուելի ու կուսակցական միանջնորդ մը գտնուել վերջու ազնիւ տաճարութեան, այլ նաեւ այլ մասնատար, թերթահայ ժողովուրդին մասնատարան մեծագույն համար, կարելի եղածին չափ մասնակցել գետ:

Մեր ժողովուրդը առողջ գրականություն մը մաքրագործող ու կազմակերպչ ներածումին պէտք ունի աւելի քան երբէք, այնքան ցուցադրած, ազատութեան, ինքն է մեր մտայնությունը, այնքան խախտած, խնդրանքներու, ազնիւականութեան են մեր գգալու, գտնուել և բուսականութեան կարգութեանները:

Եւ առողջ, չինի, կենսական գրականություն մը՝ Կովկասահայ տիրապէն Հրատարակչական մը միայն կրնայ պարգեւել մեր ժողովուրդին:

ՈՐԱԹԵՐԹ, ՊԱՐԹԵՐԹ

ԱՎԱՐԿ ՄԵ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ՎՐԱՅ

Գերմանիոյ նիւսնալուսնակներ և մասնաւորապէս Վիլհելմի նիւսնալուսնակներ Մեկուսի սարաւանդները որոշելու Պերլինի մահաբախները: Զարմանալի դեպքով մը խղճել պարտաւոր: Ու առջիկ Լատարի միաբանութիւնը: Ինչպէս գտնուեցաւ ապականիչ ախտին Մանրեմ:

Բ.

Ինչ որ մեզի համար կրկին օրինակելի կրնայ ըլլալ, էր յարե ճարտարներէ, ջրաբուական գրական տաղանդներին պէս մանկերն են: Յիշատի Գերմանիա այս մասին իրեն մաքրակը կը գերազանցէ ճարտարները: Հիւսնալուսնակն մէջ թերթական և ուսական թափանքներու երեք մեծ սրահներ հաստատուած են, ուր ինչ խոստան և ինչ չոյնիկ իրարու կը յարգեն: Պատեր կանգնել կուէ չնուած են, մէջ տեղը նոյն գոյնով ճեմապակի թաղանջ մը, ճերմակ փայտէ չնուած չի նարանձով նստարաններ և խնամակցութեան գրուած են: Բարձրակին քովերը երկարական լոգանքի անխախտ թիւի, տուր, վերջապէս աւաղի սրահներ, ուր յարգանքները ցած լոգանքներուն մէջ տաք տաքով լոգանք կանգնեն: Իսկ պաշտօնական համար՝ շարք մը սպիտակ ճեմապակի փար սրահներ կան, փայտուն նիւթէ լոգանքներով:

Ամէն տուած՝ ժամը իննուն մինչեւ կէս օ՛՛՛ անընդհատ հիւանդիքը կտէ կտէ կերկրան լուսնակու, և պարագային հոմեմտ՝ առ ի գգուշութիւն՝ բարակ մետաղ փողկերով չքանակուած գգալներ կ'անցնեն գլխուն՝ արեւնախոսուած ապահովուելու համար: Մաքրութեան հոգը Գերմանիոյ ամէն կողմերը կը տեսնուի ինչպէս նաեւ հազուադէպ և կապուած փայտէ խնդր: Ասանք ոչ ինչ ստուգապահական հրահանգներու խոստովան հեղինակութիւն կը գործողութեան, այլ ժողովուրդին օրինաւոր և կարգապահ գտնախախտութիւն մը տալու գիտեմով:

Ինչ օգուտ, կրտէ ճարտարներէ, եթէ մենք ալ փորձուինք միևնոյն օրէնքներն

և կանոնները հաստատել միանշանկ մէջ, երբ ասանք մեկուս տալ պիտի մնան, և հաստատութեան կողմանէ անտարբերութեամբ կատարել և ծաղրի պիտի առնուին:

Աստոր փոյն չիկայ Գերմանիոյ մէջ, որովհետեւ մէկ կողմէն կը ջրեն և միւս կողմէ անընդհատ կ'աւրնեն: Երբ անձրեւէ, անմիջապէս ջուրը յատկապէս չնուած կ'ըլլան: Չիկան թուղի կ'որներ և կենդանի աղբիւր, եղած քիչ մը բանն ալ քաղաքականութեան պաշտօնականութեան կողմէ կը հաւաքուի, ոչ ինչ մէկ կողմ նստուած ինչպէս կ'ընեն մեր կողմերը, այլ գրեւոր համար երկաթի մէջ ստիպանքով մէջ՝ գործ ձեռքներն ընած կը չըլլին: Միանշանկ մէջ մարդիկ՝ ամէն տեղ, ըլլալ փողոց, ըլլալ հանրակարգ կամ չուղեկարգ, անխտր կը լինեն, բայց Գերմանիան ասով կը խորշին, որովհետեւ գիտեն յարկը գրաւել իրենց անձին պէս:

Այլ ասով լուսարար քաղաքականութեան մաքրութիւնը կը պատկանի սեփականատէրն որ պատկանաւորութեան է անմաքրութեան տուած եկած արկանի մը: Եթէ գետն մը առջեւն անցած ատենը նարնջի կեղի մը վրայ կ'սկսուի սահաւ և մէկ տեղը կ'որոր, պատասխանատու է նոյն չէնքին տէրը: Երկուսն ասանկ կ'ընեն ստեղծողութեան մը անցած ատեն սահաւ և վերաւորաւ, տէրը ստեղծողի կը գտնուարարութիւն, միայն ցանած չըլլալուն համար: Ուստի սեփականատէրը աղ պաշտանքին տգտելու համար, ամիսը երեք մարք վճարելով կ'ապահովարար ընկերություն մը՝ որ սարքներուն մաքրութեան գործը ստանձնած է:

Եւ ուրիշ շահագործելի մաքրութեան պայման մըն ալ կը պարտաւորէ որ՝ ամէն սեփականատէր միշտ լաւ վիճակի մէջ երեք հատ բարձր տաշտի ունենայ, և վարձատրութեան ամէն օր՝ աննոյն միայն մէջ փոյն և ժողովներ լեյնեն, միւսին մէջ թուղի և աւաղաններ, իսկ երրորդին մէջ՝ խոսնալուսնակներ, միայն միանշանկները, ստիպանք, կեղեւ և ալիս:

Բայց տակաւին ասանք քան մը չեն Գերմանիան Պերլինից, այդքան փչուրները փոխանակ իրեն անպէտ քան նստելու և կ'որանցներու, աննոյնով իրենց խոյրեր ստեղծանել և լաւ պարտաւոր չենուոյ՝ կրկին կը ծախեն, լաւ տաճին ինչպէս մը չի կորսուի, եթէ ուրիշ քան չափածուի: Իսկ մարդկային տաքաւանութեան քաղաքին գետն տեղ մը տանելով կամ կ'աւրեն և կամ տարբարանական աչքան նիւթեր խառնելով՝ բարձր, փոս փորական թիւն և անուշաղբ աննոյնով գտնել կար՝ միայնաճը իրեն տարբարանական պարտաւոր կը ծախեն:

Միայն փողոցներու մաքրութեան չէ որ կը հակ թաղապիտութիւնը, այլ նաեւ կատարանքներու մէջ՝ ուր կ'ըն մը պաշտանունի անխտր, բարձր սրբերու և ճիւղի մաքրելու: Պատկաւարաններուն սրբիւրած է իրենց յաճախողները խնդուած սեղաններուն մէջ հիւրանկարի:

Բնակարանական կենսապայման պայմաններուն ալ ոչ նուազ ուշադիր են Սպասարաններուն սեղանները պէտք է լաւական օգուտ ըլլան, երբէք գետնաքարերուն մէջ բնակելի ներքի է, եթէ գետնին բնակարանապահ բարձր տախտած և պատահաններ չունենան:

Չիկայ նորահաստատ գողոց մը ուսանց բարձրիկ: Այս ալ ուսանց Լատարի նախաձեռնութեամբ կազմուած ընկերութեան մը շնորհիւ է որ յաջողեցաւ

Գերմանիոյ գրեթէ ամէն կարեւոր քաղաքներուն պարտաւոր ընել հաստատութիւն թաղապիտական թաղանքներու օրնք օր աւելնալու վրայ են:

Իւրաքանչիւր գիւնոր, ցամաքային և ծովային, պարտաւոր է ամէն շաբթու իր լոգանքն ընելու: Պերլինի, Համպուրի Միւնխի ու Հանովրի թաղանքները՝ ճշմարիտ պաշտանք են: Միայն Պերլինի մէկ թաղանքը՝ օրական 3 հազար բարձրագոյն կ'ընդունի: Ամէն մէկ աւաղանի մուտք՝ մարդ գլուխ 10 ֆէնիկ, լոգանքի համար՝ առաջին կարգը 60, և երկրորդ 25 ֆէնիկ է:

Միւնխի մէջ՝ մարդաւոր մը կողմանէ նուիրուած թաղանքը աւաղան մը տրամադրած է հանրութեան՝ ամառ ատեն ձրեարար լոգանք անկողնու: Ուրիշ հաստատութիւն մըն ալ կայ՝ արեւ լոգանքի համար, որ ընդարձակ տարածութեան մը վրայ չնուած և բարակ աւաղով ծածկուած է, ուր լուսնային համար պաղ ջուրի հոսանք մը գտնուի կը գտնուի նաեւ լոգանքայ լոգանքի գրութիւն մը և մարմնամաքի ամէն տեսակ առարկաներ: Տեսէք ինչպէս կըլլայ զարմանալով, ժամանակ մը կ'ըլլի արեւին տակ մերկ կենալի կար, պաղ ջուրին մէջ կը մտնան, և մարմինը չորցնելու համար կամ չորհալու կենդանութիւն և կամ տաք աւաղին մէջ կը լիարուին, և յետոյ կրկին կը լուսնային և այսպէս շարունակարար: Հոն կը տեսնաք պատկանելի ճերմակներ կամ երկտարարներ՝ մեծափոր, անարեւն մարմնով, խղճանգամներ՝ օրնք յարգէ զլիւսարի գրուած՝ մերկ արեւին տակ կը կենան:

Ընդհանրապէս անպական րեժիմն ալ լաւ կազմակերպութիւն ունի: Ապուստանոյներուն մէջ՝ չիկայ գետ մը (jambon) որ հալող պաշտաններուն կողմէ կ'աւաղան չըլլայ, կաթի, չաքարի և բանջարեղէնի վրայ մեծ հսկողութիւն կայ:

Գերմանի ըմբիկները հաւատարմորեն իմաց կուտան տուղապահական գրանցանակին՝ ամէն փոխանցիկ հիւանդութիւնները, և մասնաւոր պաշտաններուն կողմէ հակամեկտեան պայմանները կը գործողութեան:

Գողոցներուն հսկողութիւնը կանոնաւորապէս և գիտակցորեն կը կատարուի: ամէն մէկ աշակերտի համար նիւ մը սահմանուած է՝ գոր պարտի կրել գողոցին մէջ և յետոյ գորագուելուն մէջ: Ո՛վ չի գիտեր ինչ տաճին անպատ Գերմանիոյ մէջ սկիզբ առաւ հովանու գողոցներուն գաղափարը:

Գերմանի կառավարութիւնը իրեն յատուկ և իր ուղղակի հսկողութեան տակ՝ մեկուսացնալ աշխատանոցներ ունի, ուր բուսականապահ մանրէապէսներ կ'աշխատան, նպաստելու տուղապահական հաստատութիւններ, որոնցմէ ժրանաւ և ոչ մէկ հոտ ունի, ի թայ տեսակ Բաւիէրանը՝ որ անհատական է: Այս հաստատութիւնը մէջ կը տեսնէք որ և կատարարութիւնը որ մը հրաման կուտայ՝ թէ՛ ի ստրկի վրայ ուսումնասիրութիւններ ընել, այն նպատակաւ որ ժողովուրդը տեղական ըլլայ աչք ըմբիկներուն տառաւորութեան կամ անտեղութեան մասին: ուրիշ օր մըն ալ կը հրամայէ նոր գիւտ մը ճշդել և կիրարկութեան հետեւանքներու ուսումնասիրել: Այսպէս անգամ մըն ալ կատարարութիւնը հրամայելով ըմբիկներու ուսումնասիրել, և անա աչք ախտին մանրէն աչ գտնուեցաւ: Հետեւարար կրնանք շնեղ լինել՝ այլ ախտին բուժումն ալ կատարարութեան հրամանին հետեւանքով կատարուեցաւ: Այլ մանրէն գտնուելով՝ հի-

մայ գիտութիւնը հետամուտ կրկնայ անոր մանրէնտարան չիմուէն ալ զանեկ, զիւտ մը որու անկէտ կ'ապաստուի: Ահա Գերմանիոյ յառաջդիմութեան մէջ փոքր պատկերը, ուրիշ ամէնքեմ ալ անհատարար թէ հաւաքարար կրնանք օգտուիլ:

Բաղնջ Յ. Մ. ԲԱՄՊԱԿԵԱՆ

ԱՐԶԱԳԱՆԳ

ՏԻԿԻՆ ՍԻՐԱՆՈՅՑ

Անցեալ ուրբաթ իրիկուն Սրբթիմիկի թատերասրահին մէջ, Տիկին Սիրանոյց տուաւ իր երկրորդ ներկայացումը, Սուս վարկին Մեհեա տրամով:

Մեհեաի եղբորական զերին մէջ Տիկին Սիրանոյց ի յայտ բերաւ իր արուեստագիտական հզօր խառնուածքը, և խառնուածքով ամբողջութեամբ արժանացաւ ցանցատ ներկաներուն կողմէ:

Հասցիին զերին մէջ Պրն. Ստեփանեան չի կրցաւ զենկ պէտք եղած տիրականութիւնը: Իր ձայնը ռեգային հնչում մը ունի, որ անախորժ է, և որ հրապարակէ կը զրիշ իր ամենին խորտա չեղտերը: Միւս զերտարարները մասնաւոր չի շատակութեան պէտք չի զգացուցին:

Ասպին հոգին ու հոգալը Տիկին Սիրանոյցն էր արդէն որ ծայրէ ի ծայր չընշատարար պահեց ներկաները:

Սրահը մեծ մասամբ դատարի էր:

Զենք զիտեր աննպաստ օդին՝ թէ անտարբերութեան վերադրելու ենք այս քաղաքակրթութիւնը:

Ամէն պարագայի տակ տխուր հաստատում մըն է առ: Եւ մեծանուն զերտաստեղծին Իզմիրի հայերուն կողմէ քիչ մը աւելի փութկոտութիւն ապասելու իրաւունք ունեն:

Այս գիշեր Տիկին Սիրանոյցի խումբը Սրբթիմիկի մէջ պիտի ներկայացնէ Պաշտպան Երարուածով տրամը և գաւազան մը:

Կը յուսանք որ Իզմիրի հայութիւնը խուռն բազմութեամբ կը դիմէ այս իրիկունը Սրբթիմիկ:

ՍԻՆԵՄԱՅԻՍԻՍՏ

Առաջիկայ չորեքշաբթի օր, 17 Մարտ, Բաթէ Թրէրի հաստատութեան մէջ ժամը 4-8 սինէմայի յաջորդական չորս ցնոր ներկայացումներ պիտի տրուին ի նպաստ Վիկենայի Միթիմարեան վանատան. զաղարներու պահուն պիտի նուագէ աւստրիական նաւատորմիկին նուագախումբը: Մուտքի տոմսակները, որոնց գինն է 2 ուլիմոց, կը ծախուին կիւէն, նաեւ Թ. քանկան գրատուէր:

«ԳԼԵՊԻ ԿԻԼԻՍԻՍ»

Այս խորագրով տարգրեալ չըմարեալան մը ստացած ենք ուր ժանրամասն հայրենաստեղծութիւնն արձանագրուած է Կիլիկիան Աղէտքին ասիլու Դաշնակցական նախաձեռնութեամբ Պոլսէն զրկուած Կարմիր-Սաշի բռնական երկու յանձնախումբերուն:

Առաջին ճանապարհածախար և տմբողջ մէկ ամսուան ապրուստի և այլ ծախքերը հոգացուած են Պատրիարքարանէն, որոնց հաշիւը Ա. Պատրիարքութեան մօտն է: Իսկ նոյն յանձնախումբին

վերջին 15 օրուան և երկրորդ յանձնախումբին բոլոր ծախքերը հոգացուած են տարբեր միջոցներով, որոնց տեխնիկ հաշուելիքը կը պարունակէ թուայիկը, և որոնց ամբողջական գումարը (մուտք և ելք) կը հասնի 60 455 զրուշի:

ԺԱՄՊԱԿԵԱՆ

Կիրակի օր եղիպտոսէն քաղաք ժամանելին Տէր և Տիկին Սուր Թագուսեան և Տիկին Պ. Պարթեան:

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Այժմ ամէն բազմալի նշանները կը տեսնուին այն զիւտադիտական համաձայնութեան վրայ որ տեղի ունեցաւ Ռուսիոյ և Աւստրո-Հունգարիոյ միջև՝ Պայքաններու կայացութեան մասին: Եւ ըստ մը կայ որ Ս. Բեկերապուրիկ կատարութիւնը միւս տէրութիւններուն ուղղեց աւստրիական լոնտոնիկական վերադարձով վաւերացուցիկներ, որոնցմէ խիստ յատկորդէն կը հետեւի թէ Ռուսիոյ և Աւստրո-Հունգարիոյ միջև վերջին աւերական տագնապէն ի վեր զգուշութիւն ունեցող ձգտուն վիճակը վերջ գտած է և թէ կրկին վախճարած վստահութեան հանգամանք մը ստացած են այս յարաբերութիւնները:

Իրապէս, ձեռք բերուած միտքի գործնական արդիւնքն է այս, որովհետեւ վերջ գտնող լոնտոնիկականները ո՛ր և է կատարեալ համաձայնութեան մը չի յանգել: Երբ քաղաքական նպատակի մը իրադրութեան համար, ինչպէս՝ նորագոյն հիսերու վրայ Միւրքիթիկի երկրորդ ծրագիր մը չիմուել մէջ չի կայանար, և ինչպէս զիտել կուտայ Նոյն Թրայի Բրեւէ, Աւստրիա և Ռուսիա իրարու կը մօտենան առանց հրաժարելու իրենց գործելու ազատութենէն, առանց ծանր պարտաւորութիւններ ստանձնելու ապագային համար, և այն համոզումը ունենալով՝ թէ երկու տէրութիւններէն ո՛չ մէկը պաշտանական հաստատարակցութիւնը խանդարելու կարող անկողնի մը չպիտի հետեւի, Վիկենայի և Ս. Բեկերապուրիկ կատարութիւնները վախճարած բարեկամացումութեան ապահովութիւն մը կը փոխանակեն:

Կը լսուի ուշադրութեամբ քննել միւս տէրութիւններուն՝ հաղորդուած եօթը վաւերացուցիկներ, համոզուելու համար՝ թէ աւստրիական համաձայնութիւնը միայն և միայն այս կէտին մէջ կը կայանայ: Պ. Իզմիրի ճանչնալով թէ որչափ չահաւոր կրնայ ըլլալ Ռուսիոյ և Աւստրո-Հունգարիոյ միջև յարաբերութեանց բարեօրոշմը, հաւանեցաւ որ տեսութեանց փոխանակութիւն մը կատարուի՝ երկու կատարութեանց հետեւած պաշտանական քաղաքականութեան վարիչ սկզբունքներուն վրայ, և իրը հիմ տեսութեանց այս փոխանակութեան՝ առաջարկեց սրաքիւլ խորի պահպանումը պայքանեան ցտաղակալի մէջ. Թուրքիոյ նոր բեկիմին մէջ իրը հիմ ընդունուած ըլլալով բոլոր ժողովրդայ իրաւանց հաւատարմութիւնը, հաստատուն պահել և ամրապնդել իրերու այս նոր կարգը, վերջապէս Պայքանեան

փոքր Պատմութիւններուն անկախութիւնը և խաղաղ զարգացումը: Վիկենայի զահւրիւն իր կողմէ՝ հասկցուց որ Պայքաններուն մէջ սրաքիւլ խորի կրնար խաղաղ միմիայն պայքանեան տէրութեանց ներքին խաղաղութիւններուն կամ անոնց միջև պատահելիք զինեալ ընդհանրանկարա հետեւեալով: Այս տեսակ պատահականութեան մը տալիս Ս. Բեկերապուրիկ և Վիկենայի զահւրիւնները պիտի կրնան օգտակարապէս տեսութեանց նոր փոխանակութեան մը ձեռնարկել, և այն ատեն ո՛ր և է արդեւ չպիտի ըլլար որ տեսութիւններուն այսօրու փոխանակութեան մը արդիւնքները հաղորդուէին միւս տէրութիւններուն, որովպէս այս վերջիններէն ալ կարենան մասնակցել անոր: Առ այժմ կը լսուի յայտարարել՝ թէ երկու տէրութիւնները իրենց քաղաքական սկզբունքները փոխադարձաբար իրարու ծանօթացնելով՝ կը հաստատեն թէ այդ սկզբունքները ներքին կրնան իրարու հետ յարաբերութեան մասնէ ամէն անգամ որ պայքաններու կայացութիւնը զգայնէ անոր պատահականութիւնը: Սակայն Ռուսիա կուզէ որ միւս զահւրիւններն ալ այժմէն խել ընդունան Ս. Բեկերապուրիկ և Վիկենայի զահւրիւններուն կողմէ ընդունուած քաղաքական սկզբունքները, որովպէս վերահաս կիսատեսութիւններու պարագային՝ կուրելի ըլլալ տեսութեանց արտաքին փոխանակում մը կատարել չանակցել բոլոր տէրութիւններուն միջև:

Ուրեմն, իրերը չափ յստակ եղանակով մը կը ներկայանան. Ռուսիա և Աւստրո-Հունգարիա երկուքն ալ կուզեն որ իրենց կայացութիւնը անխախտ պահուի Պայքաններու մէջ, և իրապէս կ'ընդունին որ Ռուսիոյ մէջ իրենց նոր կայացութեան բերմամբ՝ մակեդոնական խողիքը, օրինակի համար, զարգած է միջազգային խորհրդի մը ըլլալ: Այս նկատողութիւնը կըրնայ ի հարկէ՝ նպատաւոր տպագրութիւն մը գործել Կ. Պոլսոյ կատարութեան վրայ որ բնաւ անտարբեր չպիտի գտնուի այն իրողութեան հանդէպ, որով Ռուսիա և Աւստրիա պաշտօնապէս կը հաստատեն թէ այլիս անհրաժեշտ չէ մասնաւոր հակողութիւն մը ի դրո՛ գնել Մակեդոնական գործերուն վրայ, ինչպէս ըրին ժամանակաւ՝ երբ նախկին Թուրքիոյ հարկադրեցին Միւրքիթիկի ճշտուելը: Միւս կողմէն Պայքանեան փոքր Պատմութիւնները վստահ են թէ պիտի կրնան բարգաւաճել ու գործնապէս կատարել անկախութեան մէջ: Մտքերու հանդարտումը ուրեմն լուրջ է ամէն տեսակետով և պէտք է զո՛ւ և ուրախ ըլլալ ի տես այն բարեկամաբար տրամադրութիւններուն որոնց ապացուցը կուտան Ռուսիա և Աւստրո-Հունգարիա. բայց պէտք չէ մօտեցնել որ, եթէ յանկարծ կիսատեսութիւններ ծագուի Պայքաններու մէջ, ներքին համաձայնութիւնը, այնպէս ինչպէս որ է, բաւական չպիտի ըլլայ զանաք զարմանելու, և պէտք է որ ամբողջանայ բոլոր տէրութեանց կողմէ ձեռք ամուսնելիք նոր կարգադրութեամբ մը:

«ԴԱՇԻՆՔ» կը ծախուի Թրանկայ Թագ Պոն Մարշէլի գիտնաց ԳՈՍԹԻ ծխաւաճառին մօտ: Բարսիւանց վրայ Բրէմբրի լսուած ՎԱՍԻԼ Ծխալաւաճառին մօտ:

Կանոն մարդերը... Ամէն մարդէ կը կատարեմ, բայց անկէ բնականաբար՝ որ զերեւել կը կողոպտէ: Որովհետեւ հետզհետէ աւելի հանդուած էի որ Ժողէքի այս գործին մէջ ամենէն զիտուար զերը կատարած էր, աւելի ճիշտ՝ գործին հալին եղած էր: Երկար առեմէ ի վեր հսկած էի իր վրայ՝ ո՛չ թէ թշնամական զգացումով այլ հետաքրքրութենէ մղուած, և ստուգապէս համոզուած էի թէ այս հաւատարմիւն և անձնուէր ծառան, այս անտողիւտ աղամանողը՝ տունին մէջ եղած ամէն բանէն կը թոցներ: Վարակ, ամուսն, հակիթի և ուրիշ ծախուելու յարմար մանր մանր բաներ կը գտնուի, առանց որ կարելի ըլլար հասկնալ թէ ուսկից կ'առնուէին անոնք:

Եւ իր բարեկամ լուսարարը իրիկունները կատարուն կուգար միմիայն հակառակական բարեքններուն վրայ վիճարանելու համար: Ժողէքի, իր խոնարհան, համբերող, զգուշաւոր և մէկնալի մարդ՝ լուսարարը որ ամենորեալ պղտիկ զողութիւն

ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՆՅՈՒՂԱՐԶ

ԻԶՄԻՐ

Ազգ. Հիւանդանոցին մէջ պատահած է անձնատարանութեան տխուր դէպք մը հետեւեալ պարագաներու մէջ:

Ուրբաթ օր կէսօրէ վերջ, Ժամը 4ին, Ազգ. Հիւանդանոցին մէջ, իւր ստացած վերքին հետեւեալ, կը մնան Լօկիակար Գառնար Պարոնեան:

Հանդուցեալին եղբոր նշանածը, քրտանաձեւայ աղջիկ մը, այս զօրագրութեան վրայ, խորալից, յուսահատ, ու չիմարութեան նոպային հասած, հիւանդապահ երու գրագեալ վիճակէն օգտուելով, ախանջի ու քիթի զործողութեանց կզարուած անհալը բանալով ներս կը մտնէ և հոն գտնուած զերեւել մին առնելով կը խմէ: Խմելու միջոցին, հիւանդապահը վրայ կը հասնի և ձեռքէն կ'առնէ չիշու խեղցի կը կանչէ թիկնները որոնք նոյն միջոցին հիւանդով մը գրագած էին: Այս վերջինները պէտք եղած միջոցները կը գործադրեն, բայց զօրագրարար, անհղուտ, տարաբար աղջիկը քիչ մը վերջ հոգին կ'աւանդէ:

Վերջը խնայուած է որ անձնատարան աղջիկը քանի մը հիւանդներու բաժնէ և զիւր թէ Գառնարը եթէ չապառի ու մեռնի, ինքն ալ պիտի հետեւի անոր, քանի որ իր պատճառաւ վերադարձուած էր:

Ազգ. Հիւանդանոցի Տեսչութիւնը անմիջապէս լուր կը գրէ տարիակալութեան, որ հարցաքննելու դատարարի մը հետ կը ներկայանայ ուրբաթ երեկոյ ինչպէս նաեւ չարաթի տուաւու և հարկ եղած քննութիւններն կը կատարուին այս զօրագր դէպքին առթիւ:

Կ. Պ Ո Ւ Ի Ս

Պօսոյ թերթիկներուն հիշարթիկ օրուան թիւին մէջ կը կարդանք:

Խառն ժողովոյ երէկի նիստին մէջ, որ տեղի ունեցաւ Ղաթաթիոյ Խորհրդարանը, Երեւանի և Երեւանի անհատական զանաք լուրջ խորհրդակցութիւններ ունեցան քանի մը ներքին գաւառներէ հասած նորագոյն տեղեկութեանց մասին, որոնք բաւական ծանրակիւղ են և մտահոգութիւն կ'առնեն ամէնուն: Այդ տեղեկութիւններէն կը հասկցուի թէ գաւառներու ժողովուրդը մտաւորապէս իրենց մէջ կը գտնուի, այնպիսի պարագաներու պատճառաւ, որոնք նոյն տեղերու անհղորդութիւնը վտանգելու հանգամանք ունին: Ժողովը խորհրդակցելով իրաց վիճակին վրայ և ընելով նաեւ Ամեն. Ս. Պատրիարք հօր տեսութիւնները Բ. Դրան կողմէ ասիլ առաջ խաղաղութեամբ կարգադրութեանց ելքին նկատմամբ, Ե. Բ. Սրբազնութեան յանձնել իրաց վիճակը յիշատակաբար մը ներկայացնել Բ. Դրան և խողիկ մասնաւորապէս որ ունէ պատահականութեան առաջը անհաւատ համար այժմէն ձեռք անուելն հարկ եղած կատարարական միջոցները, ժողովը Ս. Պատրիարք հօր յանձնեց նաեւ այդ միջոցներուն գործադրութեան համար ամէն տպահովութիւն ստանալու պարագան: Պատրիարք Սրբազանը, Խառն ժողովի

ները տարեկան խոսք չած մը կը զգուշանն, և համոզուած եմ թէ այս կերպով՝ իր ամառական կ'առաքատուէր, ինչ որ արհամարհելի լսան մը չէ: Լուս գիտեմ որ տարբերութիւն մը կայ այսքան մանր զողութիւններու և յանգուէն թաղանի մը միջև՝ ինչպէս էր գիտի. 24ի գիշերուան զողութիւնը... Ասիկա կը հաստատուի թէ Ժողէքի փոքր զգուշութիւններուն չափ կը սիրէր նաեւ մեծերով գրադիլ... Ո՛վ կրնայ լսել թէ այն ատեն աւագակալութեան մը հետ յարաբերութիւն չուէր Ժողէքի... Ահ, որչափ կուզէի և միջոց հիմա ալ որչափ կուզեմ զիտալ այս ամէնը:

Այն իրիկունէն ի վեր՝ ուր իր համարը իր իր հօրի խառնալուսութիւն մը եղաւ լիմի ձեռք, Ժողէքի ուղեցումը միշտ ի զօր տողին զարձուցի, անդին զօրաձուցի, ծուղակներ լարելի իրեն, անուշ ու փաղաքական խօսքերով չըմտապանելի զինքը: Ինչպէս ըր մասնող բաժնի մը չի փախցուց բերնէն... Եւ Տիկինին նման յիմարական յոյս մը բռնուեցաւ: Ինքն

«ԴԱՇԻՆՔ», Ի ԹԵՐԹՈՅՆԷ [66]

ՕԹԹԱՎ ՄԻՐՈՊ

ՍԵՆԵԿԱՊԱՆՈՒՅԻԻ ՄԸ ՈՐԱԳԻՐԸ

Չ. Գ.

Ժողէքի նորէն անխոս ու անձնուէր զարձալ էր, բնականաբար հաւատարմիւն և անտողիւտ ծառան: Չեմ կրնար խնդուքս բռնել ինչպիսի խառնալուսութեան մը որ տեղի ունէ յաւ Տիկինին և Հանրապետութեան ընդհ. զատախաղին միջև՝ նոյնիսկ զողութիւնը կատարուած օրը, և զոր մոտիկ ըրի սալունին զրան հետէն:

— Զեր մարդերէն ո՛ր և է մէկուն վրայ կասկած չուէիք, հարցուց ընդհ. զատախաղը... Զեր կատարանին վրայ, օրինակի համար:

— Ժողէքի, գոչեց Տիկինը զայնակեղած... մարդ մը որ այնչափ անձնուէր է մեզի... որ տանընդին տարիէ ի վեր մեր ծառայութեան մէջ կը գտնուի... ուղղաւորութեան տիրար մը, Պարոն զատախաղ... աղամանիկ պէս մարդ մը... պատրաստ կրակը նետուելու մեղի համար...

Մտահոգ, ճակատը կ'անտուտ՝ չարութեանց Տիկինը:

— Միայն տեսնակապանութիւն քիչ մը կը կատարեմ: Չեմ ճանչնար այս աղջիկը: Թերեւս չափ զէշ յարաբերութիւններ ունի Բարեկի մէջ... յաճախ նստակ կը գրէ Բարեկ... Ծառան անգամներ սեղանին գլին խոնկու և մեր գործները ուտելու միջոցին վրայ հասայ... Եւր մէկը իր տանտէրներուն գլին կը խմէ... ալ աւելիաւ ամէն բան կրնայ ընել...

Եւ միմիջեց...
— Եւտ խելք չէ Բարեկին սպասուէր բռնել... Տարբերակ աղջիկ մըն է: Կըր տեսնէք, անձ՝ այսպէս են կատար...

Այլի Եօճկի Կոռնսնդ Որս քիւս. Է Զէրիսունէ, թիւ 9-13